

6.5.2 ลักษณะบ้านไต่ (จันทรา)

เรือนชาวสแกนดิเนเวียมีหลังคาคลุมตรงส่วนบ้านไต่ และมีราวบ้านไต่เพื่อใช้จับเวลาขึ้นลงซึ่งจะอยู่ทางขวาของบ้านไต่ (หันหน้าเข้าเรือน)

6.5.3 ลักษณะชาน

ส่วนชานของเรือนชาวสแกนดิเนเวียเชื่อมต่อกับบ้านไต่ชั้นล่าง มีลักษณะโล่งมีราวระเบียง ไม่นิยมการกั้นห้องเป็นห้องนอน ชานจะมีอ่างอาบน้ำไว้ดื่มกินแต่ปัจจุบันส่วนใหญ่ชาวสแกนดิเนเวียใช้ตู้เย็นในการเก็บน้ำไว้ดื่มกินแทน

6.5.4 ลักษณะเกย (เชียว)

เรือนชาวสแกนดิเนเวียมีส่วนเกย (เชียว) จำนวน 14 หลัง ไม่นิยมเชื่อมต่อกับบ้านไต่ชั้นล่าง ส่วนเกย (เชียว) มีลักษณะโล่งเป็นส่วนเชื่อมต่อกะหว่างชานกับชานเรือนนอน ส่วนเกย (เชียว) มีผนังส่วนล่างตีซ้อนเกล็ด ผนังส่วนบนมีระแนงไม้แนวเฉียงสลับเป็นที่นิยม และส่วนเกย (เชียว) ยังเป็นใช้เป็นส่วนที่นอนด้วยไม่นิยมกั้นเป็นห้อง

6.5.5 ลักษณะชานเรือนนอน

เรือนชาวสแกนดิเนเวียมีส่วนชานเรือนนอนเพื่อเชื่อมต่อกะหว่างเกย (เชียว) กับเรือนนอน อยู่หน้าเรือนนอนที่มีลักษณะโล่งมีผนังกับหน้าต่าง 1 ด้าน ไม่นิยมกั้นเป็นห้องนอนแต่ใช้เป็นส่วนเรือนนอนเวลาหน้าร้อน เพราะมีลักษณะโล่ง

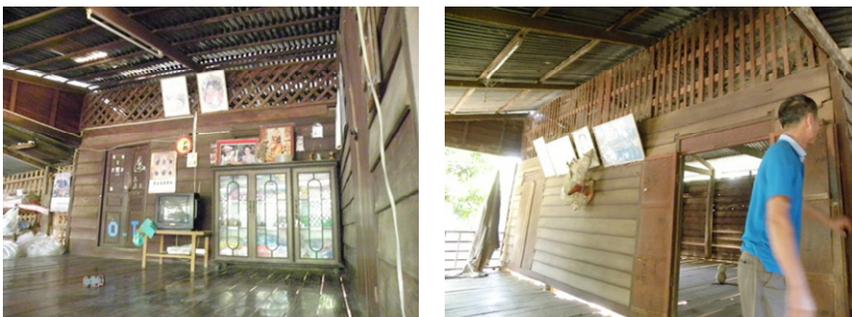
6.5.6 ลักษณะเรือนนอน (ฮ้องนุ่)

เรือนชาวสกลลักษณะเรือนนอนเป็นห้องนอนรวม และใช้ตุ๊กกันเพื่อแบ่งเป็นส่วนเรือนนอนกับห้องพระ ห้องพระมีลักษณะเป็นห้องพระจำนวนหน้าต่างด้านข้างนิยมมีหน้าต่าง 2 ชุด (ข้างละชุด) ส่วนหน้าต่างด้านหลัง (หัวนอน) ไม่นิยมมีช่องเปิดหรือมีแค่ชุดเดียว ส่วนทางเข้ากับประตูด้านหน้าเรือนนอนมี 2 ทางเข้าและประตู 2 ชุดเป็นที่นิยมของเรือนชาวสกล

6.5.7 ลักษณะผนังหัวเรือนนอน

ผนังหน้าเรือนนอนนิยมตีไม้ซ้อนเกล็ดแฉนวนอน ผนังด้านบนสุดมีช่องระบายอากาศไม้แฉฉียงสลับเว้นช่อง ความสูงของช่องระบายอากาศ เฉลี่ย 0.55 ม.

6.5.8 ลักษณะเรือนไฟและชาวเรือนไฟ

เรือนไฟของชาวสแกนมีลักษณะแยกออกจากตัวเรือนหลักเชื่อมจากตัวเรือนหลักด้วยซาน มีซานเรือนไฟแยกออกจากเรือนไฟ มีการใช้เตาแบบใช้ฟืนถ่าน และส่วนของเรือนไฟมีบันไดขึ้นลง เพื่อลงไปยังส่วนปลูกผักสวนครัวเพื่อมาประกอบอาหารและบันไดส่วนนี้ยังเป็นส่วนลงไปยังห้องน้ำซึ่งแยกจากตัวเรือน

6.6 วิเคราะห์รูปแบบ รูปทรง ตัวเรือนหลัก

6.6.1 ส่วนชั้นล่าง (ใต้ถุน)

6.6.1.1 พื้น

ชั้นล่างเรือนชาวสแกนเป็นพื้นดินอัดแน่นจำนวน 14 หลัง และพื้นเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กจำนวน 1 หลัง

6.6.1.2 เสา

เรือนชาวสแกนนิยมใช้เสากลมฝังลงในดินไม่มีฐานรากและใช้เสากลมวางบนตะม่อคอนกรีตเพื่อความแข็งแรง สมัยก่อนยังหาไม้ที่มีขนาดเท่ากันได้จึงใช้เสากลม

6.6.1.3 ผนัง

เรือนชาวสแกนชั้นล่างนิยมเป็นลักษณะโล่ง มีการกั้นบางส่วนด้วยไม้เพื่อใช้เก็บของ เก็บฟืน และเลี้ยงเป็ด ไก่

6.6.2 ส่วนชั้นบน (ส่วนบน)

6.6.2.1 พื้น

ลักษณะพื้นเป็นไม้แผ่นสี่เหลี่ยมวางตั้งฉากกับแนวสันหลังคาตัวเรือนหลัก

6.6.2.2 ผนัง

รูปแบบผนังที่เป็นที่นิยมของเรือนชาวสแกนดิเนเวียคือผนังไม้ซ้อนเกล็ดแนวอนเนื่องจากมีวิธีการติดตั้งที่ง่ายและการซ้อนเกล็ดป้องกันฝนสาดเข้าไปในเรือนได้ดี ไม่ต้องตัดแผ่นผนัง อีกทั้งยังไม้เปลืองโครงคร่าว (เช่น ตัง) ด้วย

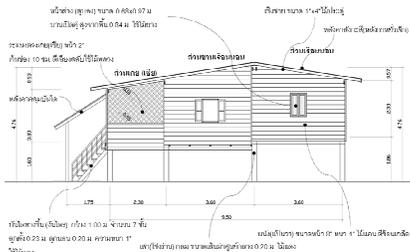

6.6.2.3 เพดาน

ลักษณะเพดานจะโชว์โครงสร้างหลังคาทั้งหมด มีบางเรือนจำนวน 1 หลังมีส่วนของเรือนที่ใช้ไม้ตัดเป็นฝ้าเพดานในส่วนเรือนนอนกับชานเรือนนอน และมีการใช้ไม้ตีซ้อนเกล็ดเป็นฝ้าเพดานในส่วนเกย (เขย) นอกจากนี้ส่วนอื่นๆของเรือนจะโชว์โครงสร้างหลังคาทั้งหมด

6.6.3 ตัวเรือนหลัก (ส่วนหลังคาหรือส่วนยอด)

หลังคาส่วนเรือนนอน ชานเรือนนอน มีลักษณะเป็นทรงจั่วใช้สังกะสี นิยมใช้องศาค่อนข้างต่ำ ทำให้อากาศร้อนตอนกลางวัน เจ้าของเรือนจึงทำกิจกรรมส่วนใหญ่ในส่วนชั้นล่าง (ใต้ถุน) เวลากลางวัน ส่วนเกย (เขย) และชาน ลักษณะเป็นเพิงเทมาจากส่วนเรือนนอน ใช้สังกะสี องศาหลังคาก็ต่ำเช่นกัน

6.7 วิเคราะห์รูปแบบ รูปทรง ตัวเรือนเรือนไฟ

6.7.1 ส่วนชั้นล่าง (ใต้ถุน)

6.7.1.1 พื้น

พื้นชั้นล่างเรือนไฟเป็นพื้นดินเมื่อเวลาทำอาหารจะมีส่วนน้ำที่ต่าง ๆ ก็จะซึมลงดิน บางหลังอาจมีเศษหินเศษก้อนอิฐเอามาวางในพื้นที่ส่วนนี้เป็นเหมือนตัวกรองเศษอาหารให้ค้างไว้ให้เปิดให้ไถ่มากขึ้น

6.7.1.2 เสา

เสาส่วนเรือนไฟมีลักษณะกลมผึ่งลงดินไม่มีส่วนฐานราก ทำให้เวลานานมีการทรุดลงจึงมีการนำเสาไม้ที่มีขนาดไม่เท่ากับเสาเดิมมาค้ำส่วนคานไว้จึงมีเสาหลากหลายขนาด

6.7.1.3 ผนัง

ชั้นล่าง (ใต้ถุน) ส่วนเรือนไฟปล่อยโล่งไม่มีผนังมีเรือนเพียง 1 หลัง ใช้สังกะสีมากั้นเพื่อไม่ให้คนเห็นถึงความสกปรกจากการทิ้งของเสียจากเรือนไฟ

6.7.2 ส่วนชั้นบน

6.7.2.1 พื้น

พื้นเรือนไฟเป็นลักษณะแผ่นไม้สี่เหลี่ยมวางขนานตามแนวหลังคาเรือนไฟและวางตั้งฉากกับแนวหลังคาเรือนไฟ ส่วนพื้นชานเรือนไฟลักษณะแผ่นไม้สี่เหลี่ยมเป็นที่นิยม

6.7.2.2 ผนัง

ผนังเรือนไฟชาวสแกนดิเนเวียเป็นแบบโล่ง มีราวระเบียงไม้ ถ้าเรือนไฟเป็นแบบกั้นห้องจะใช้ผนังไม้ตีซ้อนเกล็ด 4 ด้าน มีประตูทางเข้า 2 ด้าน มีหน้าต่าง 2 ด้านและส่วนบนมีช่องระแนงไม้ระบายอากาศ

6.7.2.3 เพดาน

ลักษณะเพดานส่วนเรือนไฟนิยมโชว์โครงสร้างหลังคาไม่มีเพดาน

6.7.2.4 ส่วนยอด (หลังคา)

หลังคาส่วนเรือนไฟนิยมหลังคาแบบเพิง องศาหลังคาเฉลี่ยอยู่ที่ 7 องศา

6.8.10 อะเส

เรือนชาวแสกนิยมใช้อะเสไม้เปื่อย ไม้ประดู่ ไม้แดง และไม้แคน (ไม้ตะเคียน) ตามลำดับ อะเสขนาด 2"x4" และ 2"x6" เป็นที่นิยม อะเสมีลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง

6.8.11 ซื่อ (โวงไต้ย)

เรือนชาวแสกนิยมใช้ซื่อไม้เปื่อย ไม้ประดู่ ไม้แดง และไม้แคน (ไม้ตะเคียน) ตามลำดับ ซื่อขนาด 2"x4" และ 2"x6" เป็นที่นิยม ซื่อมีลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง

6.8.12 ตั่ง

เรือนชาวแสกนิยมใช้ตั่งไม้เปื่อย ไม้ประดู่ ไม้แดง และไม้แคน (ไม้ตะเคียน) ตามลำดับ ตั่งขนาด 2"x4" และ 2"x6" เป็นที่นิยม ตั่งมีลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง

6.8.13 ออกไก่ (ตะบัวง)

เรือนชาวแสกนิยมใช้ออกไก่ไม้เปื่อย ไม้ประดู่ ไม้แดง และไม้แคน (ไม้ตะเคียน) ตามลำดับ ออกไก่ขนาด 2"x4" และ 2"x6" เป็นที่นิยม มีลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้งวางเดี่ยว

6.8.14 จันทัน (ลียัว)

เรือนชาวแสกนิยมใช้จันทันไม้เปื่อย ไม้ประดู่ ไม้แดง และไม้แคน (ไม้ตะเคียน) ตามลำดับ ขนาด 2"x4" และ 2"x6" เป็นที่นิยม จันทันมีลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง

6.8.15 แป

เรือนชาวแสกมีแปที่นิยมใช้ไม้ประดู่ ไม้เปื่อย ไม้แคน (ไม้ตะเคียน) ตามลำดับ ขนาดแปที่นิยมใช้คือ 1"x2" สี่เหลี่ยมวางแนวนอน

6.8.16 เขิงชาย (บั้นซ้าย)

เรือนชาวแสกนิยมใช้เขิงชายไม้ไผ่ ไม้เปื่อย เขิงชายขนาด 1"x4" กับขนาด 1"x6" เขิงชายลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง

6.8.17 ช่องระบายอากาศผึ่งหน้าเรือนนอน

ช่องระแนงไม้ระบายอากาศที่ชาวแสกนิยมใช้เป็นแบบไม้แนวเฉียงสลับเว้นช่อง ใช้ไม้พลวงและมีขนาด 2"x1" การเว้นช่องเฉลี่ย 6.5 ซม. และมีความสูงเฉลี่ย 0.55 ม.

6.8.18 ช่องระแนงไม้ส่วนเกย (เขีย)

เรือนชาวแสกมีส่วนเกยที่นิยมมีระแนงไม้ตกแต่งและใช้กันสลายตา ลักษณะระแนงที่ยอมรับใช้คือตีไม้เฉียงสลับเว้นช่อง ขนาดไม้ที่ใช้คือ 2"x1" ระยะเว้นช่องที่นิยมคือ 5 ซม.

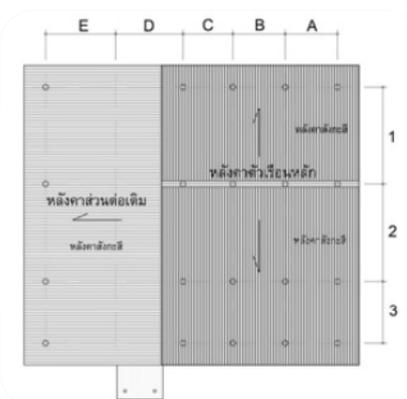
6.8.19 ราวระเบียง (พะหนัก)

เรือนชาวแสกนิยมมีราวระเบียง นิยมใช้ไม้ไผ่ ไม้ประดู่ ไม้แคน (ไม้ตะเคียน) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบแนวนอนตีกับแนวตั้งแบบตาราง ขนาดไม้แนวนอนที่นิยมใช้คือ 1"x1" ขนาดแนวตั้งที่นิยมคือ 1"x2" ขนาดราวจับที่นิยมคือ 2"x1" ระดับความสูงที่นิยมคือ 0.80 ม. ซึ่งมีความประณีตกว่าเรือนของชาวลาวในภาคอีสาน

การวัสดุไม้ชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในโครงสร้างเรือนนั้นจะเป็นพันธุ์ไม้ที่หาง่ายในพื้นที่ ส่วนโครงสร้างรับพื้นและหลังคาจะใช้ไม้ที่มีเนื้อไม้เหนียวและความแข็งแรง เช่น ไม้จิก (ไม้เต็ง) ไม้แดง ไม้ประดู่ ส่วนพื้นก็จะเป็นไม้ที่มีความแข็งแรงเหมือนกัน มีเส้นไม้ที่สวยงาม ขัดถูแล้วเป็นเงา เช่น ไม้แดง ไม้แคน (ไม้ตะเคียน) ไม้ประดู่ ส่วนผนังก็นิยมใช้ไม้ที่ราคาถูก เช่น ไม้ยาง ที่ไม่ต้องมีการดูแลมากและสามารถหาซื้อได้ง่าย

6.9 วิเคราะห์สัดส่วนเรือน

6.9.1 ระยะเวลา

ระยะเสาตัวเรือนหลักแนวนอน (ขนานสันหลังคา)

ระยะ A เฉลี่ย 2.57 ม.

ระยะ B เฉลี่ย 2.57 ม.

ระยะ C เฉลี่ย 2.10 ม.

ส่วนที่ต่อเติมจากตัวเรือนหลัก

ระยะ C เฉลี่ย 3.55 ม.

ระยะ D เฉลี่ย 2.55 ม.

ระยะ E เฉลี่ย 2.98 ม.

ระยะเสาตัวเรือนหลักแนวตั้ง (ตั้งฉากกับสันหลังคา)

ระยะ 1 เฉลี่ย 3.88 ม.

ระยะ 2 เฉลี่ย 3.25 ม.

ระยะ 3 เฉลี่ย 3.33 ม.

ระยะเสาแนวตั้งฉากกับสันหลังคาไม่นิยมต่อเติมพื้นที่ จะเห็นได้ว่า เรือนชาวแกลนิยมต่อเติมพื้นที่ออกตามแนวขนานสันหลังคา

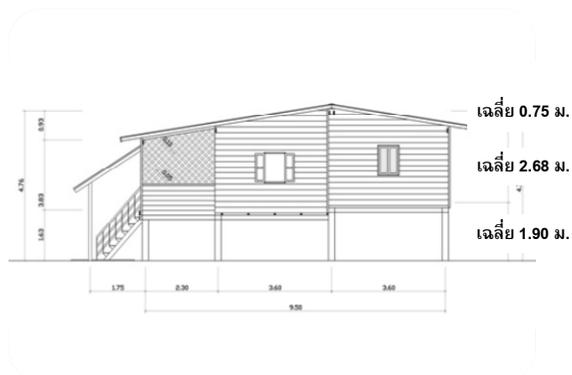
6.9.2 ระยะเวลาสูงตัวเรือน

ระยะความสูงจากพื้นดิน - พื้นชั้นบน เฉลี่ย 1.90 ม. มีความสูงไม่มากนักพอดีกับความสูงของเจ้าของเรือนที่สามารถใช้งานพื้นที่ชั้นล่างได้สะดวกในเวลากลางวัน

ระยะพื้นชั้นบน - ฝ้า เฉลี่ย 2.68 ม. มีความสูงที่เหมาะสมกับการใช้งานพื้นที่ในส่วนต่างๆของเรือน

ระยะฝ้า - หลังคา เฉลี่ย 0.75 ม. มีความสูงที่ค่อนข้างเตี้ยผนวกกับการใช้หลังคาสังกะสีทำให้อากาศภายในเรือนค่อนข้างร้อนในเวลากลางวัน

ความสูงรวม เฉลี่ย 5.24 ม.

6.9.3 ระดับการยกพื้นในส่วนต่าง ๆ ของเรือน

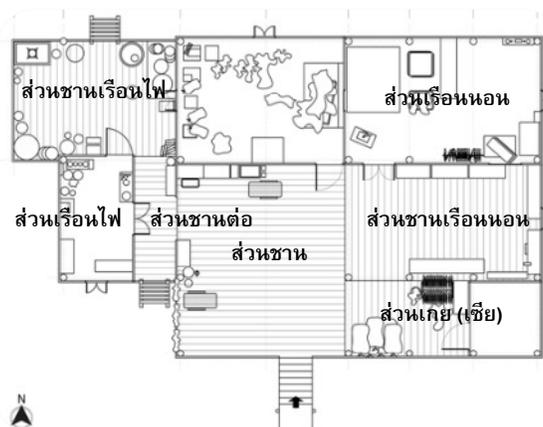
- ลักษณะการเชื่อมต่อกับบันได ส่วนชานกับเกยพบ 4 หลังมีการยกระดับ เฉลี่ย 0.19 ม.
- ลักษณะการเชื่อมต่อกับบันไดส่วนชานต่อกับเกยพบ 2 หลังมีการยกระดับ เฉลี่ย 0.05 ม.
- ลักษณะการเชื่อมต่อกับบันไดชานต่อกับชานพบ 1 หลังมีการยกระดับ 0.13 ม.
- ลักษณะการยกระดับของตัวเรือนหลัก
- ส่วนชานกับเกยมีการยกระดับ เฉลี่ย 0.15 ม.
- ส่วนเกยกับชานเรือนนอนมีการยกระดับ เฉลี่ย 0.12 ม.
- ส่วนชานเรือนนอนกับเรือนนอนมีการยกระดับ เฉลี่ย 0.17 ม.
- ส่วนเกยกับเรือนนอนมีการยกระดับ เฉลี่ย 0.19 ม.
- ลักษณะการยกระดับของเรือนไฟ
- ถ้ามีส่วนชานต่อกับเรือนไฟมีการยกระดับ เฉลี่ย 0.185 ม.
- ถ้ามีส่วนชานต่อกับชานเรือนไฟมีการยกระดับ เฉลี่ย 0.26 ม.
- ถ้ามีส่วนชานกับเรือนไฟไม่มีมียกระดับ
- ถ้าใช้ส่วนเกยเป็นส่วนเรือนไฟจะไม่มีการยกระดับ
- ส่วนการยกระดับระหว่างเรือนไฟกับชานเรือนไฟ เฉลี่ย 0.15 ม.

สำหรับการยกระดับพื้นเรือนเพื่อแบ่งขอบเขตพื้นที่แล้ว ส่วนพื้นที่ไหนที่ยกระดับพื้นเรือนสูงที่สุดก็จะเป็นส่วนสำคัญที่สุดของเรือนและแสดงความเป็นส่วนตัวของผู้อยู่อาศัยด้วย เช่น ส่วนเรือนนอน ส่วนชานเรือนนอน ส่วนเกย (เขีย) ส่วนชาน ตามลำดับจากระดับการยกพื้นความสูงสุด - ต่ำสุด

6.9.4 ขนาดพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของเรือน

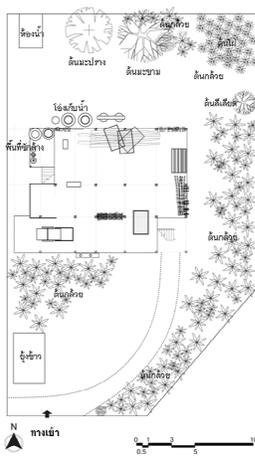
ขนาดพื้นที่ส่วนเรือนนอน	เฉลี่ย 22.00 ตร.ม.
ขนาดพื้นที่ส่วนชานเรือนนอน	เฉลี่ย 21.45 ตร.ม.
ขนาดพื้นที่ส่วนเกย (เขีย)	เฉลี่ย 22.18 ตร.ม.
ขนาดพื้นที่ส่วนชาน	เฉลี่ย 10.95 ตร.ม.
ขนาดพื้นที่ส่วนชานต่อ	เฉลี่ย 20.79 ตร.ม.
ขนาดพื้นที่ส่วนเรือนไฟ	เฉลี่ย 11.78 ตร.ม.
ขนาดพื้นที่ส่วนชานเรือนไฟ	เฉลี่ย 6.05 ตร.ม.
ขนาดพื้นที่ใช้สอยรวม	เฉลี่ย 84.53 ตร.ม.

สำหรับขนาดพื้นที่ส่วนไหนที่มีขนาดมากที่สุดก็จะเป็นส่วนสำคัญที่สุดของเรือนและมีการใช้งานพื้นที่ในการทำกิจกรรมระยะเวลานานที่สุด

6.10 วิเคราะห์ลักษณะการใช้พื้นที่

เรือนชาวสแกนดิเนเวียใช้ทิศใต้กับทิศตะวันออกเป็นทางเข้าออกเนื่องจากการวางผังของชุมชนชาวสแกนดิเนเวียหันหน้าเรือนรับกับถนน ตำแหน่งข้างซ้ายอยู่ที่ทิศตะวันตก ทิศตะวันออก และทิศใต้เนื่องจากเป็นที่ที่รับแสงแดดไม่ให้ข้าวเปลือกในยุ้งฉางมีความชื้น ส่วนตำแหน่งห้องน้ำที่นิยมคือทิศตะวันตก ทิศเหนือ ทิศตะวันออก ซึ่งจะอยู่ปลายลมพอดีและแยกจากตัวเรือน พื้นที่รอบๆเรือนก็จะปลูกไม้ให้ร่มเงาและใช้กินผล เช่น มะม่วง มะขาม ลำไย ขนุน มะเฟือง ละมุด กระถิน ต้นกล้วย มะพร้าว ต้นไม้ ส่วนที่ปลูกเป็นพืชผักสวนครัวเช่น ตะไคร้ มะระกอ ใบบัวบก ผักกาด เป็นต้น ส่วนต้นไม้สำหรับคนแก่ คนเฒ่าที่ชอบกินหมาก ก็จะปลูก ต้นหมาก พลุ ต้นเสียด ส่วนไม้ประดับต่างๆก็จะใช้ไม้ประดับที่เป็นมงคลและเป็นไม้ที่ให้ดอกที่สวยงาม ในส่วนที่ใกล้โถงเก็บน้ำหรือใกล้ตรงเรือนไฟก็จะปลูกใบเตยหรือเอาผลมะพร้าวมาวางไว้เพื่อให้ออกหน่อ ส่วนพืชพรรณที่ปลูกตามความเชื่อก็เช่น ต้นขนุน มีคนค้าจุนหนหลัง ต้นมะขาม ผู้คนกรงขาม ต้นมะเฟืองและต้นพลุ ปลูกไว้ชีวิตจะเฟื่องฟู เจริญ ปลูกต้นอ้อย แสดงถึง ความเป็นมงคล ลดความโหดร้ายเพิ่มความหวานให้กับชีวิต ต้นว่านต่างๆเพื่อแก้ อาคมสิ่งอวิชาชั่วร้าย เป็นต้น

6.10.2 ลักษณะการใช้พื้นที่ชั้นล่าง (ใต้ถุน)

จะใช้เป็นที่นั่งเล่น กินข้าว ตอนกลางวัน คุยพบปะกับเพื่อน บ้านมีแคร่ไม้ ผูกเปล ชั้นล่างยังใช้เป็นพื้นที่ประกอบอาชีพเสริม ต่าง ๆของเจ้าของเรือน เป็นที่เก็บพิน เก็บไม้ เก็บผลผลิตทางการเกษตร เก็บล่อลากชิ้น เก็บจักรยาน เก็บจักรยานยนต์ กันเป็นพื้นที่ห้องเก็บของ ตากเสื้อผ้าและเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่

6.10.3 ลักษณะการใช้พื้นที่ชั้นบน

6.10.3.1 ลักษณะการใช้พื้นที่ส่วนชาน

จากเรือน 15 หลัง มีส่วนชาน 14 หลัง มีลักษณะการใช้พื้นที่คือ ใช้เชื่อมกับบันไดกับตัวเรือนหลัก เติมในพื้นที่ส่วนนี้จะมีบ้านอุ้งน้ำไว้ดื่มกิน ใช้เป็นพื้นที่นั่งเล่น ตากแขวนเสื้อผ้าวางรองเท้า มีการกันเป็นห้องนอนบางหลังและบางหลังยังใช้เป็นสวนเรือนไฟด้วย ส่วนชานต่อใช้เป็นพื้นที่เชื่อมกับบันได 3 หลังนอกนั้นใช้เป็นพื้นที่เก็บของ มีการกันเป็นห้องนอน 3 หลังและมีการใช้เป็นส่วนเรือนไฟ

6.10.3.2 ลักษณะการใช้งานพื้นที่ส่วนเกย (เขีย)

เกยเชื่อมกับบันได 4 หลัง ไซ้เป็นส่วนที่นอน 5 หลัง นอกจากนั้นยังใช้เป็นพื้นที่นั่งเล่น ดูโทรทัศน์ แขนวตากเสื้อผ้า วางเก็บของ และใช้ส่วนเกยเป็นส่วนเรือนไฟ 1 หลัง

6.10.3.3 ลักษณะการใช้งานพื้นที่ส่วนชานเรือนนอน

ชาวแสมมีพื้นที่ชานเรือนนอน 8 หลัง ไซ้เป็นพื้นที่นั่งเล่น นอน ดูโทรทัศน์ รับประทานอาหาร ตู้เก็บของและในบางเรือนไซ้เป็นที่นอน เก็บวางของต่างๆและแขวนตากเสื้อผ้า นอกจากนั้นยังเป็นพื้นที่วางตู้โชว์ ชั้นวางของที่ซื้อสำเร็จรูป ภายในเก็บที่นอน หมอน ผ้าห่ม

6.10.3.4 ลักษณะการใช้งานพื้นที่ส่วนเรือนนอน

ไซ้เป็นส่วนนอนของพ่อกับแม่ ไซ้คู่กันเพื่อแบ่งพื้นที่กับส่วนห้องพระ ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นห้องพระและเรือนบางหลังบุซาผีบรรพบุรุษ ซึ่งมีลักษณะไม่เหมือนการแบ่งกันห้องของเรือนชาวลาวในภาคอีสาน ปัจจุบันบางเรือนอาจใช้ส่วนนี้เป็นห้องเก็บของแทนเนื่องจากการเสื่อมคุณภาพวัสดุและอากาศร้อนดังนั้นเวลาหน้าร้อนในเวลากลางคืนจึงมานอนในส่วนชานเรือนนอน ส่วนเกย (เขีย) แทน แต่พอเวลาหน้าหนาวจึงกลับมาอนในพื้นในส่วนเรือนนอนเหมือนเดิม นอกจากนั้นแล้วจากการที่ไม่ใช่เป็นส่วนส่วนนอนอาจเป็นเพราะความกลัวเนื่องจากบรรพบุรุษเคยนอนในตำแหน่งนี้และบรรยากาศรอบๆห้องที่วัสดุส่วนโครงสร้างต่างๆได้เสื่อมสภาพลงเลยทำให้ดูหน้ากลัวจึงไม่กล้าใช้ส่วนนี้เป็นส่วนเรือนนอน ส่วนเฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ภายในห้องนอน เช่น ที่นอน เสื้อ ผ้าห่ม หมอน มุ้ง บางหลังจะใช้น้ำมັນปูก่อนแล้วค่อยใช้วางที่นอน ตู้เก็บของ (เก็บผ้าห่ม เก็บหมอน) โทรทัศน์ พัดลม ตู้เย็น ชั้นวาง ตู้เสื้อผ้า ไม้แขวนเสื้อผ้า และในเรือนบางหลังจะมีช่องเจาะตรงพื้นเพื่อใช้ปลั๊กเสียบ อูจจาละ

6.10.3.5 ลักษณะการใช้งานพื้นที่ส่วนเรือนไฟกับชานเรือนไฟ

เรือนไฟ ใช้เป็นพื้นที่ประกอบอาหาร เก็บอุปกรณ์และเครื่องปรุงที่ใช้ประกอบอาหาร มีเฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์เช่น เตาใช้พื้นถ่าน ที่รองถ่านซึ่งได้จากพื้น ที่เก็บพื้น ถ่าน ตู้เก็บอุปกรณ์ ตู้เก็บอาหาร ถาด จาน ชาม ถ้วย หม้อ หม้อนึ่ง เขียง มีด พร้า ครก สาก กระบวยหรือข้าว กระตืบข้าวเหนียว กระปุกใส่เครื่องปรุง ไฟใส่ปลาร้า ตังนึ่ง ขวดเครื่องปรุงต่าง ๆ เช่น น้ำปลา น้ำตาล น้ำมัน ส่วนผนังเรือนไฟใช้ ห้อย หนึบ กระทะ หม้อ ถาด ทับที่ ตะหลิว มีด พร้า ผา หม้อ และในบางเรือนมีการใช้เตาแก๊ส

ส่วนชานเรือนไฟเป็นที่พักล้าง ตาก และทำความสะอาด อุปกรณ์ครัวเรือน โถงใส่ผ้า กระมัง ถังน้ำตะกร้าวงใส่ จาน ถ้วย

7. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ ที่เป็นอุปสรรคต่อการอนุรักษ์และพัฒนาคือ ความไม่รู้ในเรื่องการต่อเติม ซ่อมแซม ตัวเรือน ของชาวแฉก ว่าหากมีการต่อเติม เปลี่ยนแปลงวัสดุ โดยการนำวัสดุสมัยใหม่มาใช้ร่วมกับวัสดุในเรือนเดิม แล้วจะมีผลกระทบต่อสุขภาพ สัตว์ส่วนสัตว์ จากเดิมไปอย่างไร ปัญหาที่เกิดจากสภาพเศรษฐกิจและสังคม ที่ทำให้วิถีในการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังนั้นจึงได้เสนอแนะแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาเรือนพื้นถิ่นชาวแฉก ดังนี้

- ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ฝีมือ ช่างแบบดั้งเดิมเนื่องจากปัญหาที่พบจากการวิจัยส่วนหนึ่งมาจากปัญหาการขาดแคลนช่างที่มีฝีมือ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะประสานงานกับสถานศึกษา หรือกรมฝีมือแรงงานเปิดสอนหรือฝึกอบรมช่างฝีมือแรงงานขึ้นโดยมุ่งเน้นวิธีการแบบดั้งเดิม เพื่อผู้ที่ผ่านการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการพัฒนาเรือนของตนหรือเพื่อเป็นการรายได้เสริมให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่งด้วย

- ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์วัสดุก่อสร้าง จากการวิจัยพบว่าเรือนของกลุ่มตัวอย่างหลายหลังมีการซ่อมแซมเรือนโดยใช้วัสดุใหม่ทำให้เกิดผลกระทบต่างๆ เช่น ขาดความกลมกลืนในรูปแบบวัสดุใหม่มีผลกระทบต่อทัศนียภาพ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการผลิตวัสดุแบบดั้งเดิมเพื่อใช้ในการอนุรักษ์โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงานกับสถานศึกษา หรือกรมฝีมือแรงงานจัดฝึกอบรมการผลิต ผลิตวัสดุแบบดั้งเดิมให้แก่ประชาชนหรือนักศึกษา

- ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์รูปแบบ เนื่องจากรูปแบบของเรือนชาวแฉก ที่มีเอกลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นทางสถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมภายใน คือ ลำดับการเข้าเรือน ที่มีส่วนยก (เขย) ส่วนชานเรือนนอน ส่วนเรือนนอน ระแนงไม้ที่ใช้ในการระบายอากาศผนังหน้าส่วนเรือนนอน รูปแบบระเบียง รูปแบบผนังส่วนยก(เขย) ที่มีระแนงไม้ ที่แตกต่างจากเรือนอีสานของชนเผ่าอื่นในภาคอีสาน

- ให้ความรู้เรื่องของการพัฒนาอย่างถูกวิธี โดยไม่ทำให้คุณค่าทางสถาปัตยกรรมต้องถูกทำลายไปเนื่องจากการพัฒนา หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาทำความเข้าใจกับประชาชนเรื่องต่อเติมซ่อมแซมเรือนให้ถูกวิธี เนื่องจากการพัฒนาเป็นสิ่งที่ดีที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในสภาวะปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไปทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนไปด้วยความต้องการในเรื่องของที่อยู่อาศัยก็เช่นกัน ดังนั้นการพัฒนาที่อยู่อาศัยเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่ดีที่เป็น

- การพัฒนาพื้นที่ใช้สอยภายใน ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้สูงสุดจากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการกันห้องเพิ่มเติม และต้องการลดระดับพื้นเรือนเพื่อให้เกิดขอบเขตที่ชัดเจนของการใช้พื้นที่ในแต่ละส่วน ส่วนหลังคาควรมีการเพิ่มความสูงและองศาหลังคาเพื่อการระบายอากาศภายในได้ดีมากขึ้นและเปลี่ยนวัสดุหลังคาเช่นหญ้าแฝก แทนวัสดุสังกะสี จะใช้พื้นที่ส่วนต่างๆของเรือนในเวลากลางวันได้

- สนับสนุนให้มีการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยให้ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นประสานงานไปยังกรมศิลปากรเพื่อขึ้นทะเบียนเรือนที่ทรงคุณค่าทางสถาปัตยกรรมพื้นที่ที่สมบูรณ์อีกหลายหลัง ซึ่งหากไม่รีบดำเนินการอาจจะหายไป เนื่องจากกระแสการดำเนินชีวิตแบบสมัยใหม่เข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีในการดำเนินชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก และอาจส่งผลให้เรือนทรงคุณค่าเหล่านั้นถูกทำลายไปได้ เช่นเดียวกับเรือนอีกหลายหลังที่เพิ่งถูกรื้อทิ้งเพื่อปลูกเรือนแบบ สมัยใหม่แทน

ขอขอบพระคุณครับ.....